Adaus la numĕrul 231 al „Dreptății“.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ĐIARULUI „DREPTATEA“.

Nrul 43 Timişoara, in 3 Noemvre (23 Octomvre) 1894. Anul I.

La povara economilor.

Ministrii şi domnii cei mari din Budapesta se ceartă şi se frământă de atâta amar de vreme, că in viitoriu cine se facă cununiile, solgabirĕul sau boactĕrul de noapte şi cine se poarte protocoalele botezaţilor şi morţilor, duchenariul sau poştariul.

Până când domnii se ceartă ţara tângeşte in amar şi necasuri şi pămêntul acuş nu mai este in stare se ţină viaţa celui ce-l lucră, acelaş pămênt care cândva a fost Canaanul Europei, despre care lumea ḑicea, că este un paradis in care curge lapte şi miere.

In aceasta ţară stăpânitorii au dires şi au cârmuit trebile aşa de bine, in cât aḑi rodul acestui pămênt mai că nu mai are nici un preţ.

Dările şi poverile inghit aproape tot ce ne dă acest pămênt binecuvêntat, pentru că este neadevĕrat, că poverile publice apasă de o potrivă pe toţi fără de nici o deosebire.

Adevĕrul este, că economia este preste fire impovărată. Se videm o pildă.

La un venit curat de 300 fl. economul plăteşte 76 fl. 50 cr. dare de pămênt, apoi 30 perţente sau 22 fl. 95 cr. arunc la darea de venit; apoi in comune unde sunt 25 perţente arunc comunal, adecă 19 fl. 13 cr., apoi 10 perţente dare de drum 7 fl. 65 cr., apoi 5 perţente dare de cult 3 fl. 83 cr., apoi 3 perţente dare de comitat 2 fl. 30 cr. La olaltă 132 fl. 36 cr. din venitul curat de 300 fl. al economiei de câmp.

Speculanţii cei mari şi bogaţi insĕ plătesc după 300 fl. venit curat numai 45 fl. 50 cr. laolaltă la an. Pentru anul viitoriu cheltuielile ţĕrii s'au preliminat cu 26 milioane mai mult ca cum au fost in est an. Fie-care ministeriu va cheltuí cu milioane mai mult. Ministeriul de finanţe chiar şi 9 milioane, bagseamă, pentru ca se poată pune la spatele fie-cărui ferbătoriu de rachiu sau cultivătoriu de tutun câte doi finanţi.

Pentru ministeriul de agricultură insĕ s'au dat numai 604.000 fl. mai mult şi această sumă incă se va cheltuí mai cu seamă numai pentru ca se facă sluşbe nouĕ la ministeriu.

Pentru ajutorarea şi spriginirea talpei ţĕrii, adecă a trebilor economiei stăpânirea dă banii cei mai puţini, mai nimica.

E trist, insĕ aşa este. Dară foile jidane laudă politica financiară a guvernului. Nici o mirare, că-ci pe ei tocmai aşa-i doare de economii noştri, de economii ţĕrii, ca şi pe ministri.

Şi apoi unde au ajuns cu acest feliu de cârmuire?

Au stors poporul până la os şi totuş datoria ţĕrii a crescut in ceşti 1[illegible] ani din urmă de la 746 la 2077 milioane floreni.

Eară pe noi Românii această stăpânire şi cârmuire mai incearcă in toate chipurile se ne facă se părăsim şi limba noastră in şcoală, la judecătorii şi la alte lucruri ale noastre. Şi dacă nu vrem, pentru că nu putem se vrem, apoi ne mai şi prigoneşte cu toată aspreala şi cu toată duşmănia.

Dară toate sunt inzĕdar. Românul de când e in lume toate le-a suferit, toate le-a implinit, de multe s'a lăpĕdat, chiar şi cu moartea s'a luptat, insĕ de limba şi de legea strămoşilor nici când nu s'a lăpĕdat.

Şi tot aşa va fi şi in viitoriu.

Incercările cele mai nouĕ de a desbina, de a slăbi şi apoi de a amuţi pentru totdeuna pe Români, sunt colonisările pe averile ţĕrii, mai ales pe acele ce se află intre Români şi tocmai in acele ţinuturi unde satele româneşti sunt dese, popor mult, sĕrguincios, insĕ pămênt de lucrat puţin.

Mai mare nedreptate şi mai adêncă amărîciune stăpânirea n'a putut iscodí contra poporului românesc şi spre dauna economiei, ca tocmai prin acele colonisări de neamuri străine din alte părţi ale ţĕrii.

Acum la acestea se mai adauge, că in 1 Noemvre nou se va introduce o nouă lege despre economia de câmp şi despre paza de câmp. Această lege are mulţi paragrafi, dară totuş nu-i potrivită in toate privinţele pentru lipsele şi trebuinţele poporului nostru econom, pentru că şi această lege incă au făcut'o mai ales domnii de la masa verde şi proprietarii mari, de sute şi mii de jughere de pămênt.

Insĕ viaţa de toate ḑilele şi feliuritele păţanii vor arĕta limpede părţile rele şi stricăcioase ale acestei legi nouĕ.

Tocmai pentru acea dară este datorinţa noastră se cunoaştem bine această lege şi se o tâlmăcim bine şi deameruntul şi poporului nostru, că-ci poporul va avé in toate ḑilele de lucru cu acea lege. Numai dacă va cunoaşte bine legea se va şti poporul ferí de multe suferinţe şi de multe pagube in economia sa.

Pretinul.

Din necasurile de la sat.

In 22 Septemvre a. c. s'a ţinut in comuna Şipet, cercul Ciacova, din partea representanţei comunale o şedinţă estraordinară in causa despăgubirei arendatoriului, care ţine in arendă 200 lanţe din islazul comunal, care şi altcum fără ori ce despăgubire trebue sĕ se ducă, deoare-ce islazul in urmarea procesului jidovilor şi a nemţilor trebue sĕ se spargă trăgĕndu-ne şi noi cei cu satul partea noastră de islaz pentru păşune.

In această şedinţă, ca in toate altele, fâimosul notariu de aici, care mai alaltă-eri ca prin pene a scăpat de suspendare, cu ortacii sĕi jidoveşti, au votat neamţului arendator ca despăgubire cu 6 contra 4 voturi 4800 fl. v. a. numai ca se părăsească islazul de bună voie. La aceasta şedinţă Domnul nostru paroch Nicolae Stoia cu mulţi alţi de ai noştri n'au fost convocaţi in timpul prescris de lege, ci numai cu 3 oare inainte de inceperea şedinţei şi fiind ai noştri pe la culesul cucuruzului şi neştiind nimic de ţinerea şedinţei, nici n'au putut participa la ea. Auḑind părintele Nicolae Stoia că ce enormă de mare este suma votată arendatorului, pe basa §-lui 56 din legea comunală a apelat contra acelei şedinţe cerênd nulificarea acesteia şi convocarea de nou a representanţei comunale in intervalul prescris de lege, ca aşa toţi representanţii se poată participa la şedinţă şi nu numai aceia, cari sunt de o părere cu notareşul şi per tu fraţi de cruce jidovească.

Apelata părintelui Stoia a pus pe notareşul şi ortacii sĕi in cea mai mare ingrigire, aşa, că notareşul numai de cât in ḑiua aceea, in care s'a presentat părintele apelaţia, a convocat pe 9 Octomvre representanţa comunală, cu obiectul de a lua de la şcoala noastră confesională gr. or. rom. 7 jugere de pămênt comasat pre care-l poşede şcoala noastră inainte de comasare şi este indus in cartea fundoară ca proprietate nemişcătoare a şcoalei noastre.

Prin aceasta purcedere, notariul ş'a dat de gol interesul secret al sĕu cu al ortacilor sĕi, cari au votat arendatorului cele 4800 fl. v. a. şi temĕndu-se că atât apelata părintelui N. Stoia, cât şi a noastră a locuitorilor, va derima suma votată şi astfel se va delătura şi interesul lor secret, au căutat, ca prin resbunare sĕ se regreseze prin luarea pămêntului şcoalei noastre străbune.

Aceasta preoţii noştri au prevĕdut'o, şi n'au intrelăsat nimic de a capacita pe representanţii români a vení la şedinţă intru apĕrarea binelui nostru. Au şi venit pe ḑiua hotărîtă toţi ai noştri, afară de Iosif Petoi, pretenul notariului, al fratelui acestuia şi al jidovilor, pre care Dḑeu bunul se nu-l invrednicească de sfta tămâie şi luminare la moarte, că de câte-ori a fost chemat de preoţii noştri la şedinţă, totdeuna a ḑis „că nu vine pentru că nu vrea se-şi strice cu domnii lui“.

Auḑind notariul că vor vení românii cu toţi la şedinţă, s'a dus la Timişoara in pre-

seara ședinței și nu a venit până mâne-ḑi, după ce a espirat timpul ședinței convocate, iară noi, representanții români, tot am aștept sosirea notariului, care cum a sosit acasă, fratele sĕu Árpád a mers de i-a spus se nu vină la ședință, că românii sunt in maioritate; astfel in ḑiua aceea n'a venit la ședință, ci a convocat o a doua ședință pre 15 Octomvre, in care ḑi chinezul Damaschin Țeran și tutorele orfanal și bisericesc Costa Petruț — și acestia slugarnici ai notariului — au fost duși la Ciacova, nu știm in ce causă, dar evident este, că notariul a convocat ședință pe aceea ḑi, ca in absența lor se aibă maioritatea voturilor; tot din causa aceasta a trimis in sat pre toți jurații români și a ținut lângă sine pe juratul maghiarisat ucisul Tánczos János, ca se voteze cu el. Părintele Stoia a interpelat pe notar, de ce a trimis pe jurații români in sat tocmai pe timpul ședinței, care deschiḑêndu-se, notariul a pus spre desbatere luarea pământului școlar pe basa legii din 1868, care ar dispune, ca pământul școalei noastre provenind de la comăsație și nefiind pe atunci altă școală a intrat ea de posesor, acuma insĕ fiind și școală de stat se-l iee pe seama acesteia.

Cel dintâi intre vorbitori a fost părintele Teodor C i o l o c a, care prin o vorbire pătrunḑĕtoare a luat in apĕrare pământul școalei noastre, făcênd istoricul lui, accentuând și jertfele multe cari credincioșii nostri a fost siliți se le aducă pentru școala comunală, acum după multă trudă devenită de stat, necăpĕtând acestia nimic pentru susținerea școalei noastre gr. or. nici de la comună, nici de la stat. Spune apoi că pământul este averea școalei noastre pusă in cartea fund. și preste ea ca avere străină, representanța com. n'are putere a dispune.

A vorbit apoi intru apĕrarea pământului nostru școlar părintele N. Stoia, care cu o voace detunătoare aruncă in fața notariului inputarea, pentru că a apelat contra celor 4800 fl. v. a. votate arendatorului de islaz, voește se-și resbune prin luarea pământului nostru școlar, pre cum a voit se-și resbune atunci când am apelat contra restanției sălariului invĕtătoriului ung. aruncată pre toți locuitorii nostri fără deosebire de confesiune, știindu-o aceasta chiar de la scrietoriul sĕu, îi spune: că se știe odată pentru totdeuna, că au trecut griva dealul și baba cu colacii, nu se poate mai mult a fi orb și mut și simplaminte a aproba cu plecarea capului aceea ce el hotărește cu ortacii sĕi spre marea pagubă a poporului nostru; apoi îl intreabă: Quo iure Domnule notar? Când ai fost persecutat de Domnul protopretore Somogyi pentru plusul satului și ai fost tras pentru acesta in cercetare disciplinară, intr'o ședință a representanței basându-te și pre un decis ministerial, s'a decis că deoare-ce plusul satului nu este avere comunală, ci averea singuraticilor urbarialiști, representanța comunală nu se poate amesteca nici pronunța in manipularea plusului, ci dacă cineva dintre posesori se interesează, are se inceapă proces pe cale judecătorească. Cum dară vini D-Ta astăḑi se ne conturbi liniștea noastră propunând ca representanța com. se decidă asupra averei noastre școlare, care ca și plusul este străină de averea comunală? Au atras apoi atențiunea representanților la § 87 din legea comunală cu privire la responsabilitatea ce o vor avea cu incercarea de a se amesteca acolo, unde nu le ferbe oala, intrebându-i: „Au voiți se faceți și cu pământul școalei noastre cum ați făcut cu islazul, unde n'ați avut dreptul se vĕ mestecați“, — „drept ce astăḑi ne dăm din cet in cet fără a putea descălcí ceea ce voi ați incâlcit?“ Notariul n'a respuns nimic, ci ca ploiat și-a aplecat capul și ca se scape mai iute de crâncenele imputări a pus chestia la vot și el cu fratele sĕu, carele din ḑori până noaptea păzește la poarta casei comunale și dispune chinezului ca acesta se joace după placul lui dinpreună cu jidovii, cu cari se petrece notariul nopți intregi, a intrunit 9 voturi, la care aparține și ruimatul Ion Adam, chinez mic și harambașa Domnilor de la casa comunală, care ne avênd nici o avere, din grația acestora caută se trăiască; noi insĕ ne-am alăturat pre lângă preoții nostri intrunind 7 voturi și mulțumindu-le că ne-a apĕrat moșia cum se cade de lupii imbrăcați in haine de oaie, cari voesc se ni-o răpească. De și notariul a fost in maioritate, noi nu ne temem că va isbutí se-și ajungă scopul blăstĕmat, că vom ști și noi se-l controlăm și inpedecăm, până ce singur își va frânge capul pe calea apucată.

Din cele premerse puteți vedea st. dle Redactor, cum se conduc lucrurile la noi, prin ce apucături ilegale își câștigă notariul maioritatea voturilor, acel om, pre care oarecând la alegerea sa de notar l'a spriginit părintele T. Cioloca, cu toate că poporul și-a temut de el, știindu-i vița și originea, astăḑi voește nimicirea școalei noastre; avem insĕ tare credință, că barem acum va cunoaște părintele Cioloca pre Bilich Adolf, pre carele — așa se vede — până acum nu l'a cunoscut, și pre care l'a ales aici de notar, și care n'a lipsit de la prânzul ori cina mesei sale, la cele mai insemnate sĕrbători, la examenele noastre școlare și la toată ocasia bine venită. Credem că va ști se i-o intoarcă notariului, numai voință se aibe, căci se ḑice „Cel ce voește și poate“, asta a doveḑit'o și până acum părintele N. Stoia chiar singur, dar dacă se va mai alătura lângă el și părintele Teodor Cioloca, atunci credem sus și tare, că a noastră va fi isbânda, pentru că „Unde-i unul nu-i putere, unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporește“.

S e n t i n e l a.

Din legile țerii.

Legea despre economia și poliția de câmp.

C a p u l IX.

Despre poliția de câmp.

(Continuare.)

§. 87. Antistia comunală dă fără amênare in seamă autorității competente respectivul individ deținut de păzitori. Obiectele, instrumentele și zăloagele confiscate de păzitorii privați (§. 76) se dau stăpânilor lor; eară cele confiscate prin păzitorii de câmp comunali se predau neamênat antistiei comunale.

Animalele aflate in locuri oprite păzitoriul de câmp este datoriu se-i ducă la inchisoare și le predau tocmai așa ca și instrumentele.

§. 88. Păzitoriul de câmp este datoriu a inștiința toate pagubele sau instrăinările comise ce-i vin la cunoștință numai de cât dacă se poate sau cel mult in timp de 24

FOIȘOARA.

Lacrimi martirilor români.

(D i n „D r e p t a t e a“ n r u 225).

Prin grădină 'n Seghedin
Plâng frunḑele de iasmin.
De resună ulița,
De tremură temnița.

De la Seghedin la Vaț
Numai lacrimi de la frați,
Numai lacrimi, jale, dor
Pe fețele tuturor.

Vêntule șuerător,
Tu ce ce'mparți atâta dor,
Mergi la Seghedin și Vaț
La frații intemnițați.

Și le du lor mângâeri
De la noi din depărtări,
De la frați, de la surori.
De la frunḑe verḑi, și flori.

Ear' tu Doamne, pre pământ
Cobori se ne veḑi plângênd,
Se veḑi neamul tĕu muncit
De dușmani greu osândit,
Și spune lui Sânt-Ilie
Se-i invețe omenie.

E c i c a r o m â n ă. Viora Magdu.

Doine din Bănat.

— Culese de I u l i a n P u t i c i u inv. in Pobda. —

Frunză verde trei alace
Mândră de m'aș putea face,
Colea intr'o Joi seara:
Rujă dalbă in calea ta,
Eu cu drag te-aș intreba
Drag ți-a fost de mine ori ba?
— Bade bădișorul meu
De tine drag nu mi-a fost
Numai din fire m'ai scos!
Ști mândră cum te-ai jurat?
„Tu atunci te lași de mine
Când vei prinde post de pâne“.
Post de pâne n'ai lăsat
Jurămêntul l'ai călcat.

—

Frunză verde și una
Rĕu mĕ doare inima,
C'am vĕḑut pe mândruța
In brațele altuia,
Arsă cămașa pe ea
Cum arde inima mea.

—

Mândruță sufletul meu
Am auḑit că ți-e rĕu,
Dar nici mie nu mi-e bine
Căci nu pot vení la tine.
Mândruță poale spĕlate
Rĕu te-am visat astă noapte,
Că mărama ta cea nouă
Era ruptă drept in două;
Nu știu mândră ce va fi
Poate că ne-om despărți.

—

Cine nu-i mâncat de rele
N'are ce cânta de jele,
Sĕ mĕ lese se cânt eu
Că m'a mâncat bogat rĕu.

—

Cântă cucu in mĕr gutâiu
Remâne-re-ai sat pustiiu;
Cântă cucu la Nĕmet
Remâne-re-ai sat secret.

—

Ce-o iubit inima mea
Până mor nu pot uita;
Ce-o iubit sufletul meu
Până mor 'mi pare reu.

—

Pe din jos de sat la vale
Trece dorul meu călare,
Și cum trece nu mĕ 'ntreabă
Par'că nu i-am fost eu dragă.

oare, chiar și atunci dacă făptuitoriul nu-i este cunoscut.

Dacă sculele sau animalele predate de păzitorii de câmp privați stăpânilor lor nu le reclamă proprietarii lor in timp de trei ḑile după comiterea pagubei, atunci acele incă se predau antistiei comunale.

§. 89. Proprietarii pămêntului, arendașii, membri familiei sau aplicații lor, incă au dreptul se iee obiectele furate și instrumentele intrebuințate la comiterea furtului sau a ruinării de la individii prinși la furt sau la ruinare; au dreptul a inchide vitele prinse in oprit, ei insĕ sunt datori a le preda toate antistiei comunale dacă obiectele sau animalele nu se scot de proprietarii lor in termin de trei ḑile.

§. 90. Dacă este greu a aduce și a inchide hoarĕle aflate in loc oprit, pot fi omorîte. Cânii și mâțele vagabunde ori cine le poate nimicí pe moșia sa.

§. 91. Prețuirea daunei causate prin transgresiunea de câmp adecă prin prevaricațiune este nemijlocita datorință a păzitoriului de câmp.

Dacă păgubașul sau păgubitul n'ar fi mulțumit cu prețuirea făcută de păzitoriul de câmp are dreptul a cere de la antistia comunală o nouă prețuire a daunei și anume in trei ḑile după insinuarea ei.

§. 92. In privința trebii disciplinare, a purtării și a intrebuințării de arme din partea păzitorilor de câmp, de dealuri și de păduri dispun ministri de agricultură și de interne prin ordinațiuni. (Va urma).

Cronică.

O mică icoană. Berzova, in 25 Oct. 1894. Onor. Domnule Redactor! Ați publicat că in școala gr. or. rom. din Berzova se ține biserica ovreiască. Această rea regretabilă știre a fost adevĕrată. Dar cu bucurie vĕ aduc la cunoștință, că in fine comitetul parochial i-a pus capĕt acestui rĕu. In una din ședințele mai nouĕ s'a hotărît a nu se mai da cu nici un preț ovreilor clădirea, pe care plugarii nostri a cumpĕrat'o cu vre-o **2500 fl.** v. a. Zădarnice au fost toate telegramele jupânului Seidner Bernáth, jidan din Berzova, cătră Dnul protopop pentru a se ceda școala. Dară cine a fost causa de se folosesc jidanii de vre-o 8 ani de o clădire a poporului? Preotul-invĕțătoriu I. Cl. in anul 1891 s'a opus a ceda jidanilor școala, ne avênd nici o autorisație de la mai marii sĕi. Atunci Dnul protopop ca superiorul școalelor a ordonat Dnului preot-inv. a ceda imediat. Oare cum de poate Dnul protopop dispune de o proprietate a poporului in favorul jidanilor? Fiind că a dăruit Seidner (pre cum ḑice Dnul protopop) niște var bisericei? Dar ce var a fost acela? Gunoiul, pe care Seidner îl pune pe țĕrmurii Murĕșului, pentru ca inundând Mureșul se-l ducă apa. Este adevĕrat că Seidner a dăruit 200 fl., dar in schimb cerea $^{10}/_{4}$ metri din grădina bisericei, și dacă nu s'ar fi opus 2 săteni sigur că Dnul protopop ar fi cedat impreună cu comitetul parochial de atunci. Dar oare casa lui Seidner pe a cui moșie e zidită? Pe moșia DSale? Nu! Pământul e bisericesc și chiar și onor. consistoriu știe de aceasta, dar mai bine știe Seidner, care nu are nici contract nici nimic la mână, ci are numai biserica noastră contract pe parcela 619, adecă pe locul unde e zidită casa jidanului. Oare de ce tace Dl advocat consistorial, căci Dsa s'a apucat de afacerea aceasta? Ori noi berzovanii ce locuri cumpĕrăm și avem se le dăruim pe toate jidanilor? Oare ce ne dau ei in schimb? Nimic. Poate atât, că pe când noi muncim și asudăm, ei storc tot ce pot din noi și se imbogățesc pe spinarea noastră, desprețuindu-ne la urmă, și bătêndu-și joc de tot ce este românesc. — Un țĕran.

Sinod disolvat de gendari. „Tribunei“ i-se scrie că preoțimea gr. cat. din protopopiatul Lăpușului in diecesa Gherlei (Ardeal) s'au intrunit in 7 l. c. in sinodul de toamnă in Suciul-de-sus. Pe când decurgea desbaterea agendelor sinodului, s'au presentat in sala de adunare gendari inarmați cerênd de la presidiu, sĕ le arete permisiunea pentru ținerea adunării. Ne poftindu-se pentru atari adunări nici o permisiune, protopopul nici nu le-a putut'o arĕta. Urmarea a fost, că gendarii au declarat sinodul de disolvat provocând preoțimea sĕ se depărteze. Ordin mai inalt nu au voit se arete gendarii, preoții au trebuit se cedeze puterii. Sperăm, că vor cere satisfacție.

Convocare. Reuniunea invĕțătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeș își va ține adunarea sa generală in ḑilele din 24 și 28 Octomvre st. v. (5 și 6 Noemvre st. n.) a. c. in orașul Sas-Sebeș. Programa: 1. Luni in 24 Octomvre v. (5 Noemvre n.) a. c. la 10 oare a. m. invocarea Duhului sânt; deschiderea adunării și constatarea membrilor presenți. 2. Raportul comitetului central despre activitatea sa de la ulltima adunare generală, dimpreună cu raportul casariului și al bibliotecariului. 3. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestor rapoarte. 4. Istoria naturală in școala poporală, de membrii: Aurel Giura și Zacharia Albu. 5. Fisica in școala poporala, de membrii: Popovici Mondoc și Ioan Floca. 6. Religiunea in școala poporală, de Emanuil Beșa. 7. Computul in școala poporală, de Alexandru Patachi. 8. Raportul comisiunei de sub pt. 2. 9. Raportul comit. central asupra edării unei cărți de cetire, propusă de Ioan Bota. 10. Constituirea reuniunei pe un nou period. — Z. Mureșanu, președ. N. Todea, notariu.

Avisare. Am 5 hectolitre rachiu de prună bistriță, curată, cu aromă minunată, de 54 striche și aș vré se-l vind numai oamenilor cari îl vor ținé curat și nu fac speculațiuni cu el. Anume îl vind și in sticle: o litră 55 cr. o jumĕtate de litră 30 cr. in sticlă de $^{7}/_{10}$ l. cu 45 cr. ear in buticea la toată litra 55 cr. — Hollód (Biharmegye). Alesandru Văcărescu, provisor dominal.

La catastrofa de la Anina. Din știrile și cercetările mai nouĕ, referitoare la groaznica catastrofă de la Anina, mai dăm unele date și constatări esențiale. Cu drept cuvênt s'a luat in nume de rĕu, că pe nenorociții de la Sasca, Ciclova i-au trecut intinși pe paie in cărute prin Oravița și alte douĕ trei sate, de și era mai cuviincios și mai ințelept a le face in Anina sicriuri și a-i transporta apoi in sicriurile inchise cadavrele infricoșat schilodite. Cei ce au fost membri ai societății de ajutorare primesc, adecă vĕduvele lor 8 fl. pensiune la lună și pentru fie-care copil un paușal de 12 fl. la an. Dintre cei nenorociți 54 inși au fost căsĕtoriți lăsând după sine

---

Trece badea pe cal alb
Blăstĕma-l'aș dar mi-e drag;
Trece badea pe cal sur
Blăstĕma-l'aș nu mĕ 'ndur.

Mĕi bădiță de la școală
Vin' acasă și te 'nsoară,
Că fetele se mărită
Și rĕmăi inimă friptă.
— Mărite-se toate bine
Că pe-a mea nu o ia nime.

Frunḑă verde de bujor
Nici la toamnă nu mĕ 'nsor
Că de gură nu duc dor.
Frunză verde de răchită
Nici mândra nu se mărită
Că de gură nu-i lipsită.

Pentru mândra cea frumoasă
Lăsaiu boii in rît de coasă,
Boii iarbă nu păscură
Nici mândra nu-mi dădù gură.

Frunḑă verde doi bujori
Lungă-i noaptea când nu dormi,
Când colea in ḑori de ḑiuă
Càntă cucu cu alui gură.

Și mai gros și mai subțire
Penrtu a mândrii despărțire.
Despărțire cu nĕcaz
Când eu mândră se te las?
Și mândra din graiu grăia:
Lasă-mĕ cu Dumneḑeu
Că mie nu-mi pare rĕu,
C'a vení Dumineca
Și frumos mĕ voiu găta,
Și poalele mi le-oi da;
Poalele la inpătunele
Obrajii la rumenele,
Ochi la negre mărgele
Sprincenele la cernele,
Și cosița la petele
Și degetele la inele,
Și trupul la cingători
Și-oi fi dragă la feciori,
Din pași oi pășí răruți
Din gură oi grăí blânduți
Și mi-oi prinde vr'un drăguți.

Frunză verde trei agude
Arde focu in paie ude
Strig la puica nu m'aude.
— Ba te-aud bădițo bine
Dar nu pot eșí la tine

Că dușmani-s lângă mine;
Vină bade mâne seară
Că se duc dușmanii 'n țeară,
Vină bade pe d'in dos
Unde-i ușa de rogoz
Pui o mână pică jos.
Vino bade pân la prag
Și mĕ 'ntreabă de ce zac;
Că eu nu zac nici de-un rĕu
Ci eu zac de dorul teu.
Vină bade de-i vení
Numai nu mĕ inceluí.
Celuiască-te o lume
Cum m'ai celuit pre mine,
Celuiască-te o țeară
Cum m'ai celuit a seară.

Frunză verde din cărare
Drum la deal și drum la vale,
Drumul cătră deal 'mi place
Cel din vale moarte-mi face,
Căci drăguța cea din deal
Te iubește inzĕdar,
Dar drăguța cea din vale
Te iubește cu infocare.

---

96 orfani, numai 16 au fost necăsĕtoriţi şi numai 8 inşi n'au fost membri ai societăţii. Dintre cei greu răniţi puţini vor mai scăpa cu viaţă şi aceia, încă vor remâné chilavi pentru toată viaţa. Capul celor mai mulţi greu răniţi a fost sdrobit pentru că gazurile esplodătoare a isbit pe bieţii nenorociţi de păreţii şi stâncile băii. Intrarea băilor este astupată cu pămênt şi zid şi focul din băi de abia după mai multe sĕptĕmâni se va stênge. Acum este constatat, că causa nenorocirii a fost mai cu seamă neconştienţiositatea societăţii proprietare a băilor, care pentru 11 băi a lăsat se funcţioneze numai doi motori curăţitoriu de aer şi aceştia absolut n'au fost in stare se scoată regulat tot aerul stricat din baia intreagă. E prea firesc dară, dacă toată lumea este indignată şi revoltată şi cere cu insistenţă stricteţă şi rigoare in această privinţă de la guvern.

Icoane culturale. In numĕrul sĕu 131 „Nemzeti Ujság" scrie, că invĕţătorii de la şcoalele civile de stat din Hodmező-Vásárhely au ajuns la soartea dascălilor valachi cari au fost mai aḑi vară aici la cursul de limba maghiară; acei invĕţători adecă rabdă de două luni din grigea şi indurarea părintească a ministrului de culte şi instrucţiune publică. Ei adecă n'au căpĕtat încă nici un cruceriu din salariul lor; s'au rugat de magistratul oraşului, şi acesta cu mare nĕcaz le-a anticipat salariul din cassa orăşenească.

Ştiri militare. In locul husarilor duşi s'a dislocat din Lugoş la Biserica-albă o baterie de artilerie de câmp. Tunarii au sosit in 20 Octombre in noua lor garnizoană unde au fost cu insufleţire şi ovaţiuni intimpinaţi din partea magistratului şi a locuitorilor.

Coroane găunoase. De un timp incoace sunt in circulaţiune coroane nemasive, ci găunoase, compuse numai din două lespeḑi subţiri ghintuite una de alta aşa că se pot şi descompune. Aceste sunt mai uşoare, sună a spart şi conţin cu mult mai puţin argint. Adecă aḑi sunt şi coroane false. Se ne ferim dară.

Tâlhari prinşi. In 22 Octombre au prins gendarmi la Maria-Radna primejdioasa bandă a făimosului voevodă ţigănesc S á r k ö z y, care a comis mai multe tâlhării in Radna, Lugoş şi Sibiiu. Ţiganii au mărturisit şi au recunoscut, că ei au jăfuit şi au ucis pe Susana Mérg as-primăvară, când s'a dus la rugă la Radna, ştiind ei că nenorocita purta la sine mulţi bani şi preţioase. Ea adecă a rĕmas odată inapoia transportului ce peregrina la Radna, ţiganii i-au aruncat atunci un bilţ de grumaz, au sugrumat'o, au jăfuit'o de toate şi au aruncat'o in Mureş; de atunci ea a dispărut fără urmă. — La G u r a h o n ţ au furat doi feciorași şi i-au chivălit pentru ca se fie potriviţi de cerşit. Diregătoriile au făcut acuma cele mai estinse cercetări, ca se dee de urma acelor băieţi şi se pună mâna şi pe cealaltă parte a bandei, care devastează tot in această formă infiorătoare prin Ardeal. Se crede, că intre cei prinşi sunt mulţi, cari au comis alte multe tâlhării in comitatul Aradului, neivite pân' acum. Banda ţigănească prinsă este in prinsorile judecătoriei cercuale reg. din Radna.

Difteria in Beiuşiu. In foile străine cetim că difteria grasează în Beiuşiu in mod inspăimêntătoriu şi ia dimensiuni tot mai mari. Jertfele acestei groaznice boale lipicioase sunt considerabile. Prelegerile s'au sistat in toate şcoalele din comună căci sunt preste mĕsură mulţi copii morboşi de această boală. Dintre şcolari s'au inbolnăvit pân' acum opt inşi, ear' in alte părţi ale comunei aproape 40 copii, intre cari fetiţa directorului gimnasial Ioan Butean şi cea a invĕţătoriului Voştinariu. Se fac cele mai posibile dispoşiţiuni contra lăţirii acestei boale groaznice, căci locuitorii sunt cuprinşi de o formală panică.

Şoarecii in ţeara Bârsei. Din mai multe ţinuturi ale ţĕrii Bârsei (Ardeal) economii se plâng amar, că şoarecii de câmp s'au inmulţit inspăimêntătoriu, aşa in cât nici nu cutează se samene grâul de teama acestor rodĕtori şi flămânḑi.

Felurimi.

Câte religiuni cunoscute se află pe pămênt. Sunt şepte religiuni mari: Religiunea ortodoxă, catolică, protestantă, obreă, mohamedană, budistă şi idololatrică. Catolicii sunt cam la 200,000.000, Mohamedanii 175,000.000, Protestanţii 120,000.000, Ortodoxii 80,000.000, Ebreii mai puţin de 10,000.000 şi Idololatrii mai mulţi ca 8,000.000. — Aceste religiuni mari insĕ se sub-impart aproape in 1100 eresii.

Statistica divorţurilor. Hocton, membrul parlamentului engles publică in revista „New Revien" următoarea statistică a divorţurilor in Europa: In Anglia se vine la 577 căsătorii un divorţiu, in Rusia la 450, in Scoţia la 331, in Austria la 184, in Belgia la 169, in Ungaria la 145, in Svedia la 134, in Holandia la 132, in Francia la 62, in Danemarca la 36, in Italia la 421 căsătorii un divorţiu. Dintre oraşele mari mai rĕu stă in Berlin, unde la 17 căsătorii se vine un divorţiu, in Viena la 43, in Paris la 13. Cununa se cuvine districtului Tolland in Conecticul in Statele-Unite, unde din câte şese căsătorii una se desface prin proces.

Bogăţiile din univers. O statistică interesantă a fost presintată la congres de către directorul monetăriei Statelor-Unite. El a stabilit că stocul de aur actualmente acumulat in lumea intreagă represintă o valoare de 17 miliarde nouĕ sute trei-spre-ḑece milioane două-ḑeci şi cinci mii de franci. Stocul total de argint este estimat la 20,213,500,000 franci, a hârtiei inconvertibilă la 13,179,365,000 franci. Franţa posedă stocul cel mai mare de aur şi de argint şi anume 4 miliarde in aur şi 3 miliarde 300 milioane in argint. Statele-Unite vin in urmă cu 3 miliarde 20 milioane aur şi 3 miliarde 75 milioane argint; apoi vine Marea Britanie cu 2 miliarde 750 milioane aur şi 500 milioane argint şi apoi Rusia care posedă 1 miliard 250 milioane aur şi 500 milioane argint.

Economiă.

Esposiţie de vite arangiată de reuniunea de agricultură din C a r a n s e b e ş in anul 1894.

P r o g r a m a:

1. Pentru a promova economia de vite, reuniunea de agricultură din Caransebeş arangiază in 4 Novembre 1894 in Caransebeş o esposiţie de vite impreunată cu distribuire de premii.

Esposiţia deocamdată se va estinde numai asupra vitelor cornute cu eschiderea caprelor.

2. Esposiţia se va ţinea in ḑiua ficsată mai sus de la oarele 9 până la oarele $11^1/_2$ inainte de ameaḑi in curtea magistratului orăşenesc.

3. La esposiţie nu se vor admite de cât vitele proprietarilor din oraşul Caransebeş, apoi din comunele aparţinĕtoare de notariatele Caransebeşul-nou, Cârpa, Slatina, Weidenthal, Obreja, Ohababistra, Ferdinandsberg, Ruscamontană (Ruszkberg), Borlova.

Proprietarii vitelor, vor avé se dovedească cu atestat estradat prin antistia comunală, că vitele espuse se află in posesiunea lor cel puţin de $^1/_2$ (jumĕtate) de an. Totodată sunt obligaţi a aduce cu sine şi paspoartele de vite.

Oile sunt a se espune in grupe de cel puţin 3 capete, la din contră nu se vor putea premia.

4. Vitele se vor primi prin comitetul local arangiatoriu, care va avé se publice la timpul şi locul sĕu disposiţiunile luate. Comitetul din cause binemotivate poate şi refusa primirea vitelor.

5. Proprietarii sunt obligaţi a se ingriji ei insişi de vitele lor.

6. Se vor distibui premii in suma totală de 200 de coroane in argint. Suma menită acestui scop s'a şi predat comitetului arangiatoriu.

P r e m i a r e a:

Grupa I. Vite mari de rase indigene şi străine:

a) Tauri de la 3—5 ani şi trăgĕtori.
b) Vaci de 3—8 ani.
c) Junci, juninci şi tauri de 1—3 ani.
d) Viţei şi viţele de $^1/_4$—1 an.

G r u p a II. — V i t e m i c i:

e) Berbeci (arieţi) de 1—5 ani.
f) Miei din anul 1894.
g) Oi de 1—5 ani. —

Comitetul reuniunii de agricultură din Caransebeş a ales un juriu, care va avea se distribue premiile.

Nici un membru al juriului nu poate participa la esaminarea şi judecarea vitelor sale proprii sau a unei rudenii de aproape. In casul acesta in locul respectivului membru se va alege in faţa locului altul.

Membrii juriului primesc lista principală despre vitele espuse, esaminează cu deosebită atenţiune fie-care animal şi se consultă apoi in privinţa premierii.

Asupra fie-cărui premiu se votează in deosebi.

Cei premiaţi vor avé se chiteze primirea premiului.

Deci se vor admite la premiare şi astfel de animale, cari au defecte neinsemnate, dacă altcum sunt de rasă bună; ba după imprejurări vor putea fi chiar preferite. Insĕ in nici un cas chiar şi dacă nu s'ar presenta vite deosebite — nu se va putea premia un animal de tot rĕu şi cu mari defecte.

In chipul acesta se poate intêmpla, ca premiile unei grupe, care nu s'a clasificat ca deamnă de premiare, sĕ se destine altei grupe.

Premiile, cari din oare-care causă nu se distribue sunt a se restitui reuniunii.

Vitele de prăsilă proprie se vor preferi celor cumpĕrate de la alţi prăsitori.

Espunĕtoriul nu poate fi premiat dacă nu a ţinut şi a ingrijit vita cel puţin $^1/_2$ (jumĕtate) de an.

Espunĕtoriul nu poate fi premiat mai de multe-ori in una şi aceeaş grupă.

Faţă de cei premiaţi in o grupă au preferinţa concurenţii din altă grupă, presupunĕnd că vitele sunt de tot asemenea. —

*

Viticultura. (A l e g e r e a v a r i e t ă ț i l o r d e v i ț e p e n t r u r e c o n s t i t u i r e a v i i l o r.) Condițiunea esențială pentru r e n t a b i l i t a t e a reconstituirei viilor cu viță americană depinde, in primul rênd de la alegerea neamurilor de vițe indigenă adecă a altoiului.

Plantațiile cu viță altoită pre cum și intreținerea acestora, se ridică la o sumă cu mult mai mare de cât costă cultura viilor inainte de ivirea flagelului filoxeric și a peronosporei (manei). Prin urmare cheltuelile făcute cu viile altoite numai atunci vor fi rentabile când și veniturile vor fi mai mari de cât au fost până acum.

Iar pentru a putea mări veniturile trebue se căutăm a mări cantitatea și calitatea produselor. Acest scop se ajunge făcênd selecțiunea sau alegerea vițelor europene. De altfel, actualmente, e momentul ca se reformăm tot ce e rêu in viile noastre. Omul trebue se știe sĕ se folosească și de nenorocirea ce vine peste dênsul trăgênd profite din ele.

Varietățile de vițe alese pentru reconstituire au de a intruní următoarele condițiuni principale:

a) Se producă struguri mulți și buni adecă bogați in zăhar și extract.

b) Se producă vin in cantitate mare și de calitate superioară.

c) Se resiste in câtva contra diferitelor boale ale viței sau losei.

De și făcute, atât in țară cât și in strĕinătate intr'un scurt interval de timp și poate incomplecte, totuș voiu incerca se dau publicității observațiile practice pe cari le-am putut culege, relativ la amintitele condițiuni, asupra unor vițe.

Aceasta o fac mai mult in speranță că se vor găsi alți colegi cu experiențe mai indelungate ca se dea la lumină, in interesul general al țĕrei, observațiunile făcute.

Intre aceste neamuri de vițe cea mai preferabilă se pare a fi aproape din toate punctele de vedere varietatea portugeză neagră. Experiențele făcute asupra acestei varietăți de viță europeană le-am cules la renumitele ferme-model ale A. S. Archiducele Albrecht de Austria și anume la ferma Villány cu cel mai bun vin negru unguresc. La această fermă s'a inceput deja de mai mult timp a se separa și planta vițele după varietăți făcêndu-se totdeodată studii asupra lor. S'a făcut mai intâiu selecțiunea vițelor. S'au luat numai varietățile cu calități excelente.

S'a plantat fie-care varietate separat intr'o tarlă, in cât nu se mai vedea nicăiri neamuri de vițe amestecate. In acest mod s'a putut constata: cantitatea și calitatea produsului fie-căreia din ele.

Resultatul a fost că varietatea portugeză produce de trei ori mai mult vin in general de cât celelalte varietăți străine și indigene unguresti. Vinul produs e de o calitate excelentă. Strugurii se coc cu 10—15 ḑile mai din vreme și sunt foarte apți pentru conservat ca struguri de masă și in genere mai bogați in zăhar.

Vinul bogat in estract și negru inchis rĕmâne după fierbere adese-ori puțin dulce din causa zăharului mult. Strugurii conțin 20—24% zăhar.

Singurul defect al acestui vin ar fi greutatea de al conserva un timp mai indelungat de cât trei ani. Căci de-o parte din causa dulceței de multe-ori de la al treilea an devine puțin amar. De altă parte o manipulație puțin științifică și scrupuloasă îi mărește amăreala in cât este aproape inapt pentru bĕut și cu deosebire pentru sexul frumos. Cu alte cuvinte și aci se adeverește ḑicătoarea că „extremele se ating“ adecă tot ce e prea dulce trece in amar și din causa dulceții acest vin e predispus la amăreală.

De altfel, in parantez fie ḑis, inainte cu vre-o 4—5 ani jurnalele vinicole austriace și unguresti zădarnic s'au incercat se resolveze această problemă pe cale teoretică și științifică. Pentru ele chestia a rĕmas nĕdeşlegată. Ca in toate și aci numai teoria impreunată cu o practică solidă a putut da bune resultate.

In fine varietatea portugeză mai are marele avantagiu de a resista atât filoxerei cât și peronosporei mai mult de cât varietățile indigene.

Altoită tot după observațiile făcute la amintitele ferme reușește mai bine pe Zacquez și Vialla.

Rĕmâne deci ca ministrul agriculturei sĕ caute a o introduce și la noi rĕspândindu-o in toate părțile țĕrei cu ocasia distribuirei vițelor americane altoite.

In ce privește varietățile indigene românești, putem recomanda ca soiuri bune: n e g r u v â r t o s, c o a r n a, t ă m â i o a s a, a l b u l, etc. Aceste neamuri resistă destul de bine celor douĕ boale mai principale ale viței dând in acelaș timp un vin excelent pre cum și struguri foarte buni pentru masă. Relativ la cantitatea produsului nu posedăm date positive, deci lăsăm se vorbească alți confrați.

I. S. O r d e a n u.

*

Un bun mijloc de a conserva fructele. Bumbacul are proprietatea de a conserva fructele, și in acelaș timp de a intârḑia coacerea lor; această din urmă proprietate a bumbacului este foarte prețioasă. Merele, perele și chiar strugurii se pot așeḑa in oale de fer alb, intre douĕ straturi de vată, apoi vasele se inchid intr'un mod ermetic, plumbuindu-se căpacele; după aceea vasele sĕ pun intr'un loc, unde sĕ nu se producă o schimbare bruscă de temperatură. Prin acest mijloc foarte simplu sĕ pot păstra chiar fructele cele coapte, mai multe sĕptĕmâni; acest lucru de multe-ori este prea avantagios pentru vinderea fructelor. Sĕ pot obținea de asemenea resultate admirabile cu o cameră rece, avênd o temperatură de la 1—2 grade de asupra lui zero, pentru că viața fructelor este suspendată, și coacerea nu poate sĕ se facă, cât timp fructele sĕ vor lăsa in această cameră friguroasă. —

Conservarea florilor in ghiață. Grădinarii au aflat un mijloc de a putea trimite buchete de flori la o depărtare ori cât de mare, fără ca sĕ se vestejască. Aceasta se face așa, că florile se așeadă intre sloi de ghiață și astfel se espedează in stare inghețată. Un negustoriu de flori din Londra a primit astă earnă o ladă plină cu flori din Noaua-Seelandă. Florile erau pachetate in modul cum am arĕtat mai sus. Negustoriul topí ghiața și găsí buchetele in stare atât de proaspĕtă, ca și cum atunci le-ar fi cules din grădină. —

Albinăritul in comitatul Albei. Din an in an locuitorii acestui comitat se ocupă cu albinăritul in mĕsură tot mai mare. Astfel in 93 de comune ale comitatului se ocupau anul trecut cu albinăritul 1656 familii, cari aveau cu totul 3505 stupi. In primăveara acestui an insĕ s'au ocupat cu albinăritul 1977 familii, cari aveau cu totul 3979 stupi. Acești stupi au produs 220.45 măji metrice de miere; vinḑêndu-se maja de miere cu câte 30 fl., stuparii au câștigat din miere 6613 fl. 50 cr. La acestia mai sunt a se adăuga alți 603 fl., cari s'au câștigat din ceară. Astfel stuparii din acest comitat au avut din albinărit intr'un singur an **7216 fl. 50 cr.** c â ș t i g c u r a t. —

O nouă boală a viței de viiă. In Francia s'a ivit o nouă boală a viței de viiă, care este aproape tot atât de stricăcioasă pentru vii, ca și filoxera. Noua boală se numește „G o m m o s e b a c c i l l a i r e“. Din causa aceasta, ministrul unguresc de comerciu a și dat o ordinațiune către mai multe direcțiuni ale căilor ferate ungare, prin care fără permisiune specială de la ministeriu, oprește atât importarea, cât și trecerea pe teritoriul țĕrei noastre a ori-cărui soiu de vițe de vii din străinĕtate, nefăcênd esceptiune nici Austria și Croația. —

Paseri (galițe, hoare) ucise se pot păstra mai lung timp dacă inainte de ucidere nu li-sĕ dă mâncare 15 oare. După ucidere le umplem cu cărbuni de lemn și le putem esporta cât de departe in stare proaspĕtă; la loc recoros le putem păstra chiar sĕptĕmâni intregi. — i.

Musca de Hessen. In cursul acestei toamne s'a intêmplat de repețite-ori, că din diferite ținuturi ale țĕrii s'a raportat că acolo s'ar fi ivit musca de Hessen stricăcioasă grânelor. Mai târḑiu insĕ s'a adeverit apoi că in multe locuri au confundat o furnică aripată sau un alt asemene insect (Chlorops talniopus) cu acea muscă stricăcioasă. Pentru a preveni asemeni rătăciri și neintemeiate ingrigiri ce provin din aceste rătăciri, ministrul de agricultură face atenți pe toți economii și agricultorii, că in casuri când cineva crede că a dat de musca de Hessen sau de plămada ei se trimită inmediat unele esemplare institutului entomologic de stat din Budapesta (V., nádor utcza 28) de unde va căpĕta rĕspuns și esplicare promptă, esactă și gratuită. —

Vinderea bunurilor statului. Intre venitele țĕrii pre anul 1895 s'au pus in budget din vinderea bunurilor de stat suma de 1,800.000 fl., din acestia 1,201.746 fl. 57 cr. au se incurgă ca rate și interese anuale pentru imobilii deja vindute pre când 650.000 fl. vor incurge numai după bunuri ce se vor vinde in anul 1895. Până acuma s'au vindut 54.272 jugĕre și se vor mai vinde 22.941 jugĕre in valoare prețuită cu 6,712.780 fl. 36 cr. Pentru colonisațiuni s'au statorit 5984 jugĕre in valoare de 1,196.800 fl. —

Batere de monete in 1895. In proiectul ministrului de finanțe pentru anul viitoriu s'a statorit a se bate următoarele monete: 1,950.000 piese de câte douĕḑeci de coroane egal cu 39,000.000 coroane; 10 milioane piese de câte o coroană, 28 milioane piese de câte ḑece bani egal cu 2,800.000 coroane; 60 milioane piese de câte doi bani egal cu 1,200.000 coroane; 10 milioane piese de câte un ban egal cu 100,000 coroane, laolaltă 109,950,000 piese in valoare de 53,100.000 coroane. —

Oscilațiunea prețului bucatelor.

(După Friks Rundschau nr. 17 din 5 Sept. a. c.)

Dintr'o combinare a prețurilor productelor din Viena, preste pătrariul din urmă al veacului in care trăim, se vede, că prețul productelor au fost mai urcat, cam acuma-s douĕḑeci de ani, și de atunci in coace prețul lor scade constant din an in an. Prețurile cele mai urcate și mai scăḑute in piața Vienei au fost următoarele:

	grâu,		secară,		orz,		ovĕs,		cucuruz	
1869	12·0	8.9	7·9	7·0	9·2	7·8	7·4	6·3	6·0	4 9
1870	13·1	10·6	8 6	7·0	9·2	8·2	10·2	7·0	7·9	5.6
1871	15·5	12·3	10·0	7·0	9·3	8·1	9·0	6·6	9·0	5.7
1872	14·9	13·8	9·2	8·5	8·7	8·0	7·7	6·2	9·1	7·6
1873	18·6	15·0	14·0	9·0	12·9	8·7	8·6	6·0	10·8	7·7
1874	17·3	10·3	13·5	9 3	13·3	9 3	10·9	8·4	10·7	6·3
1875	13·8	9·4	9·9	8·1	9·9	7·8	9·5	7·5	6·8	5·6
1876	13·0	10·7	11·0	8.1	10·5	9·0	10·8	7·5	7·3	5·2
1877	16·4	12·2	12·6	10·1	12·0	9·4	9·2	7·0	8·7	6·6
1878	13·8	10·3	9·1	6·9	12·0	8·8	7·7	6·3	8·5	6·1
1879	15·6	10·6	11·1	6·6	11·4	9 3	7·8	6·2	8·0	5·3
1880	15·2	11·2	11·7	9·2	11·5	8·0	8·3	6·6	8·6	7·4
1881	13·8	12·9	12·0	9·5	10·3	10·0	8·4	6·9	7·6	6·2
1882	13·6	10·2	9·5	7·7	10·8	9·7	8·5	6·3	9·6	7·2
1883	12·0	10·3	8·7	7.9	10·8	10·3	7 5	6·8	7·4	6·4
1884	10·9	8·7	4·7	7·6	11·5	9·8	8·7	6·7	7·7	6·6
1885	10·3	8·1	8·8	6·4	10·3	8·5	7·9	6 8	7·3	6·0
1886	10·0	8·5	7·5	6·9	10·5	7·8	7·1	6·5	6·7	5·7
1887	19 3	7·6	7·7	6·0	9·8	7·5	7·3	5·7	7·1	6.0
1888	8·8	7·6	6·6	6·1	10·0	8·0	6·2	5·6	7·0	6·1
1889	9·6	7·6	8·9	6·3	10·8	8·0	8·4	5·7	6·4	5·0
1890	9·6	8·2	9·4	7·8	10·5	9·0	9·4	6·7	7·3	5·3
1891	12·2	9·0	11·5	7·9	8·8	8·2	7·8	6·3	7·4	6·5
1892	11·9	8·3	11·2	7·0	8·5	7·5	6·8	5·9	6·5	5·2
1893	9·6	8·1	8·2	6·4	10·0	8·2	7·9	5·9	6·0	4·8
1894	8·1	6·8	6·9	5·3	10·5	8·7	6·6	5·8	5·7	4·8

La prima privire ne bate la ochi, că prețul grâului, al sĕcarei și cucuruzului sunt ađi cele mai mici prețuri și că prețul ovĕsului numai cu câțiva cruceri difere de la cela ce era acu-s șese ani. Numai orzul singur este ađi care-și ține prețul. Este insĕ de insĕmnat, că la formarea prețului orzului, ca și la formarea prețului altor fructe rĕratice, semestrul prim e puțin dătător de ton și că jumĕtatea a doua a anului este care statorește prețul adevĕrat. Prețurile cele mai urcate ale bucatelor le aflăm in anii 1873 și 1874. Deosebite cause s'au intrunit atunci de au urcat prețul grâului la 18 fl. 60 cr. al sĕcarei la 14 fl. al orzului la 13 fl. 30 cr. Monarchia Austro-ungară avù atunci doi ani puțin roditori și anul osposiții (1873) era teamă de un seceriș total slab. — Mai veni apoi și crahul de la bursă din acel an care avù de urmări sguduirea economiei poporale.

Prețul de ađi al grâului este cel mai scăđut in intreagă periodă și cu greu vei mai afla un timp când se fi fost grâul la prețul de ađi. Din anul cincіđeci se spune că prețul cel mai scăđut al grâului la mierță, care cumpânea cam 90—95 fonți de vamă, era $4^1/_2$ fl. Acel preț ar corespunde cu 10 fl. pentru maja metrică de ađi și deci in comparație cu atunci, ađi prețul grâului nu e nici 7 fl.

Sĕcara se ține in prețuri aproape de grâu; oscilățiile orzului insĕ ne pun in uimire și ađi orzul ocupă locul cel dintâiu in piață. Ba au fost timpuri când orzul a fost mai scump chiar de cât grâul cel mai curat, așa in anii 1884, 1888, in earna anului 1893 și in semestrul prim al acestui an. Prețul ovĕsului a fost mai urcat la 1874 și de atunci — cu o unică esepțiune in Ianuarele anui 1890, scade mereu. Mai scăđut in preț a fost in Iuli 1888, dar și ađi numai cu câțiva cruceri e mai sus. — Din cifrele de mai sus ar resulta că orzul este unicul care nu numai că-și ține prețul, ba se urcă in preț continu. E de recomandat deci ca economii nostri sĕ se pună pe cultivarea orzului; alte bucate se cultiveze numai câte i trebuesc pe seama casei, ear pentru vênđare se cultive orz. El iubește locul cucuruzului, se samĕnă primăveara, nu avem cu cultivarea lui spese ca la cucuruz, ear prețul bine indoit adese-ori ca al cucuruzului.

I. P. R.

Higienă.

Apĕrarea contra difteritei. Difteria e o boală, care nu cruță nici tronul monarchilor, nici bordeiul sĕracilor; ea reclamă fără milă numeroasa victime intre copilași.

Angina difterică e unul dintre dușmanii cei mai inverșunați, contra căruia medici au luptat cu tot feliul de mijloace, cu diverse arme, insĕ adversarul a remas neinvins.

Numĕrul mijloacelor intrebuințate contra difteritei trece peste o sută și mai in fiecare đi era lăudat un mijloc nou, cu care vre-un medic pretindea a fi avut succes. Colegii se foloseau cu zel de ocasie spre a se convinge de eficacitatea remediului preconizat, dar in scurt timp ajungeau la cunoștința, că nici acest mijloc nu era mai bun, și nici mai rĕu de cât celelalte.

Cu toate acestea se făceau nouĕ incercări cu alte mijloace. Tuturor substanțelor intrebuințate le lipsea constanța efectului; unuia îi folosea, altuia nu, și astfel mai fiecare medic își forma metoda sa proprie de a trata difterita. De aceea marele medic de copii, Henoch, mărturisește cu o resignare oare-care đicênd: casurile cele ușoare scapă; cele grave mor.

Cu atât mai mare a fost bucuria și entusiasmul tuturor, când profesorul Behring a făcut cunoscut un nou remediu contra difteritei, descoperit de dênsul și a comunicat resultatele obținute. Descoperirea acestui mijloc nu se datorește intêmplării sau empiriei, ci unei munci asidue și indelungate. El nu se câștigă pe cale chemică, ci se găsește in organismul animalic. Acesta e un punct cardinal, in care remediul cel nou se deosebește de celelalte vechi. Această substanță vindecătoare e conținută in sângele și in laptele animalelor imunizate contra difteriei. Bacteriologica, această ramură mai nouă a medicinei, a fost punctul de plecare, de la care s'a ajuns remediul. Până s'a ajuns insĕ la scop, au fost de invins multe dificultăți. Au fost sacrificate mii de animale, până ce s'a ajuns la acel medicament, rezimat pe un fundament științific solid.

Acest remediu nu e vătĕmător nici in dosele cele mai mari, insĕ valoarea lui cea mai mare este efectul sĕu specific asupra virusului difteritic. Moartea nu o produce bacilul difteric, ci virusul sau veninul, pe care-l produce și îl trimete prin sânge in tot corpul. Medicamentul e un antidot specific, care paralisează virusul diftei, îl inlătură cu totul sau cel puțin îl slăbește.

Cu cât acțiunea virusului difteritei in corp va fi combătută mai curênd, cu atât mai mari sunt șansele de succes; cu cât insĕ intârđiem mai mult și dăm veninului timp sĕ se intindă in organism, cu atât mai mici vor fi șansele de vindecare. De aceea părinții se nu aștepte nici un moment după manifestarea boalei, se nu aștepte până va fi deja prea târđiu, ci fără intârđiere se alerge la medic. Mijlocele de astăđi ale microscopiei și bacteriologiei permit a distinge ușor difterita de alte asemenea boale, insĕ nepericuloase, și dacă părinții nu vor intârđia a cere ajutoriul medical la timp, atunci și remediul aplicat imediat își va face datoria.

Când intr'o familie se bolnăvește un copil de difterită, ceilalți copii trebuesc vaccinați cu remediul cel nou (serum); tot așa sĕ se facă mai ales când difterita isbucnește intr'o școală. Dacă se bolnăvește din nou un individ, care a fost vindecat odată, el are in sine deja o cantitate oare-care de antidot, care micșorează mult gravitatea boalei.

Profesorul Ehrlich a făcut descoperirea prea importantă, că antidotul se găsește și in laptele animalelor imunizate. El a găsit prin incercări geniale, că animale tinere, cari au supt la o mamă imunizată contra unei anumite boale, au devenit și ele imune contra celei boale. Se speră că pe viitor copiii vor putea fi apĕrați și vindecați de difterită, dându-li-se se bea lapte imun.

Constituționalul.

*

Lecuirea tuberculosei. Știința medicală cearcă neobosit se afle leacul celei mai grozave boale a omenimii. Este vorba de „tuberculosă“, numită in limba poporală „boala uscată“, care atâtea vieți tinere rĕpune, atâtea speranțe frumoase ingroapă in recele mormênt! Mai anii trecuți descoperirea vestitului doctor Koch din Berlin făcuse omenimea sĕ se incălzească de speranța, că in sfêrșit s'a aflat un leac sigur și contra acestei boale. Durere insĕ, această speranță in curênd s'a adeverit a fi deșeartă.

De atunci incoace s'au făcut nenumerate cercări și Dr. Viguerat, medic și profesor in Geneva (Sfițera) pare a fi fost aevea norocos. Leacul aflat de acest medic este zĕrul laptelui de asină (măgăriță), prin a cărui „injectare“ sub pielea bolnavilor a isbutit a vindeca numeroase persoane. Dintre 27 tuberculoși, pe care medicii îi inchinase, Viguerat, prin injecțiunile sale, a mântuit și a făcut deplin sănĕtoși pe 25. Despre cum a purces când cu lecuirea, Viguerat a ținut deunăđi in orașul Modena (Italia) o vorbire ascultată de numĕroși medici. Un bogătan din Geneva a inființat pe seama tuberculoșilor „institutul Viguerat“, care se va deschide in Noemvrie, deocamdată numai pentru acei bolnavi, la a căror mântuire nu mai e speranță.

Călindariul sĕptĕmânei.

Octomvre — are 31 đile. — Brumărel.

Đilele	Călindariul Iulian v.	Călind. Gregorian
Duminecă	16 S. m. Longin	28 Sim. și Iud. ap.
Luni	17 S. prof. Osea	29 Narcis
Marți	18 † S. ap. ev. L.	30 Hartman
Mercuri	19 S. pr. Joel și U.	31 Lupan
Joi	20 S. m. Artemiu	1 **Toți Sfinții**
Vineri	21 C. p. Ilarion	2 Amin. Morților.
Sâmbĕtă	22 S. păr. Aver. ep.	3 Hubert

Maxime.

Amorul mut, are o convicție care incredințează pe o femee că este iubită inainte de a i-se spune: Acesta e limbagiul inimei. —

O fată tineră, e ca un pui neeșit incă din găoace: Dacă 'i vei da lumina prea repede, va profita de ocasie, — avênd aripi — și.... va sbura. —

Dacă amorul n'ar fi orb, in casul acesta multe femei s'ar intrista. —

Plăcerea e viața și ruina omului. —

Lumea e o menagerie: fie-care se expune in felul sĕu. —

Muriud, n'oi mai suferí! insĕ nici-odată nu dorești aceasta. —

Spoiala e falșitatea vieței. —

Dispreţul e arma care omoară simțirea. —

Ca se n'ai viciuri ocolește plăcerile ușoare.

Editor și redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**
Redacția și administrația: Strada Zápolya nr. 6.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţěrile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sěptěmâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sěptěmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sěptěmânei sě urcă la 190,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 6 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 5 fl. 65 cr. — 6 fl. 20 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 6 fl 25 cr.—6 fl 30 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 5 fl 50—5 fl 52 cruceri. Cel slab 4 fl. 30—4 fl. 50 cr.

G r â u l este fluctuant. Preţurile variau cu 6 fl 30—6 fl 41 cr.

S ĕ c a r a incă sau căutat, cumpěrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 8000 măji metrice, iară preţul se stabili in fine cu 5 fl. 50 cr. — 5 fl. 80 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl, 40 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 32 cr. — 4 fl. 42 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl. 40 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 80 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată măre albă 7 fl. 50 cr. rotundă 9 fl. 25 cr. sură 7 fl. 25 cr. pistriţă 7 fl. 50 cr. pitică 10 fl. 25 cr. M a z e r e 8 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. M a c sur 19 fl. vênĕt 20 fl. C h i m i n, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ĕ m ê n ţ u r i. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 6 fl. 25 cr.— 6 fl. 75 cr. mohor 9 fl. 50 cr. — 10 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 10 fl. 20 cr. — 12 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—5 fl. Găine 90 cr. 1 fl 20 cr. — 1 fl. 30 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 1 fl. — cr. — 1 fl. 40 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per părechie en gros.

O a u ĕ, 50 până 52 dărabe 1 fl. 20 cr.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au căḑut cu 10 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 80 cr. rosa nuoi 2 fl 60 cr. ca covrigii 4 fl 50 de fabrică 1 fl. 60 cr.

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 16 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, notează 153 fl.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — A i u l 37 fl (per 100 Kilogr.)

L â n a. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 40 cr — 45 cr. tăiaţi 65 cr. — 70 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 40—45 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 49 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 42 fl. — 46 fl 50 cr. amĕsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sêu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sêu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2.40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3,50	8,40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

si a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu T i m i ş i ó r a:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrös	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	[illegible]rafalva	7
Békesfoldvár	8	K. Kun-Szálás	12	So[illegible]rsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvölgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-András	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzfold-Sosdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrös	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Őrményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Pnszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 1 Noemvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 77 chilog. per 100 chilog.	5.65—5.70
„ „ „ 78 „ „ 100 „	5.80—5.85
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „	4.80—4.85
Orz „ „ „ „ „ 100 „	5.15—5.50
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.	5.40—5.50
Cucuruz, nou „ 100 „	4.50—4.55
Rapiţă, „ 100 „	9.40—9.50

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 31 Octomvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.74	—
„ „ toamnă	fl. 6.27	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.80	—
„ de primavară	fl. 6.08	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 5.90	—
„ „ Sept.—Oct.	fl. 6.25	—
Rapiţă	fl.11.15	—
Grâu nou pro 1895	fl. 7.14	—

Bursa de Budapesta din 30 Octomvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4½	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4½%	101.—
„ „ „ „ croate	4½%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	4²/₁₀	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	4²/₁₀%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ 4¹/₁₀% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4¹/₁₀% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	123.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.88
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12.19
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.37
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv“ 2	3.30
„ „ „ austr.	3,60
„ crucea roşie 5	12 50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Bursa din Bucuresci pe ḑiua de 30 Octomvre 1894.

EFECTE	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	$100\frac{3}{4}$
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	$97\frac{1}{8}$
„ „ din 1892 .	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893 .	5%	Ianuarie Iulie	$98\frac{1}{8}$
„ „ $32\frac{1}{2}$ mil. .	4%	Ianuarie Iulie	$84\frac{1}{2}$
„ „ 50 mil. . .	4%	Ianuarie Iulie	$83\frac{3}{4}$
„ „ 274 mil. .	4%	Ianuarie Iulie	$85\frac{1}{2}$
„ „ 45 mil, . .	4%	Iunuarie Iulie	$86\frac{3}{4}$
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur) . .	6%	MaiuNoembre	$100\frac{3}{4}$
„ casei pens. a 300 leĭ . .	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	$86\frac{1}{2}$
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	$87\frac{1}{4}$
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci . .	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „ . .	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „ . .	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iași	5%	Iulie Ianuaríe	$79\frac{1}{2}$
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nominala	
Banca naț. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom. . .	35	200	—
„ „ „ Naționala . .	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcțiuni .	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata	SCHIMB	CURSUL
Napoleonul	—	Londra . . cek	25.41
Galbenul austriac . . .	—	„ . 3 lnni	25.27
Coroana germană (marca)	—	Paris . . cek	101
Lira sterlină	—	„ . 3 luni	100. 25
Lira otomană	—	Francia . cek	—
Imperialul rusesc	—	„ . 3 luni	—
Florinul austriac de hărtie	—	Viena . . cek	$203\frac{1}{4}$
Rubla de hărtie	—	„ . 3 luni	$201\frac{1}{4}$
Aur contra argint (agiul) .	0%	„nap. (scurt)	—

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul	SCHIMB	CURSUL
			Berlin . . cek	124.35
			„ . 3 luni	123.70
			Germania . cek	—
			„ 3 luni	—
			Amsterdam 3 luni	—
			Petersburg 3 luni	—
Grâu	60	8	Belgia . 3 luni	99.90
Porumb	60	5·75	„ . (scurt)	—
Secară	—	—	Elveția . 3 luni	—
Ovĕs	—	—	Italia . . 3 luni	—
Orz	—	—		
Rapiță	—	—		
Fasole	—	—		

Invitare la prenumerațiune.

„Foaia de Duminecă“ a ḑiarului „Dreptatea“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puțin 8 pagine cu ilustrățiuni, este intocmită pentru trebuințele țĕranului român și costă

pe un an fl. 2

pe $\frac{1}{2}$ an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare ḑi de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă și „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenți sunt rugați a insema pe cuponul mandatului foaia și timpul pentru care trimit abonamentul, precum și adresele lor corect și legibil.

Adresăm inteliginței noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la țară abonarea acestui organ menit a contribuí la educățiunea politică, culturălă și economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administrațiunei ḑiarului „Dreptatea“ in Timișoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administrațiunea.

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acțiuni“ in Timișoara.